

dr hab.Małgorzata Flegel
Wydział Aktorski
PWSFTviT im.Leona Schillera
w Łodzi

**Recenzja dorobku artystycznego i pedagogicznego dr Agnieszki
Przepiórskiej - Frankiewicz dotycząca oceny, czy osiągnięcia naukowe
odpowiadają wymaganiom określonym w art.219 ust. 1 pkt 2) i 3) Ustawy z dnia
20 lipca 2018 r. Prawa o Szkolnictwie Wyższym i Nauce.**

Pani dr Anna Przepiórska - Frankiewicz uzyskała stopień doktora 5. czerwca 2023 r
w AST im.Stanisława Wyspiańskiego w Krakowie

Temat Pracy doktorskiej habilitantki to: "Monodramy biografie. Analiza własnej drogi
twórczej przy realizacji spektakli: " Tato nie wraca. Ginczanka.Przepis na prostotę
życia i Simona K. Wołająca na puszczy."

Monodramy to kierunek wyznaczający ścieżkę zawodową aktorki. Absolwentka
Wydziału Aktorskiego Państwowej Wyższej Szkoły Sztuki Teatralnej i Filmowej
w Petersburgu zadebiutowała w 2005 r na deskach Teatru Dramatycznego im.
Jerzego Szaniawskiego w Wałbrzychu. Po uzyskaniu stopnia doktora zrealizowała:

- " W maju się nie umiera. Historia Barbary Sadowskiej" (tekst - Piotr Rowicki;
reżyseria- Anna Gryszkówna; premiera 15.05.2023r., Dom Spotkań z Historią
w Warszawie.")

- " Proszę Państwa, Wyspiański umiera" (tekst i reżyseria Agata Duda- Gracz,
premiera 6.01.2024r, Teatr im. Juliusza Słowackiego w Krakowie. Role: Teodory
Pytko, Wandy Siemaszkowej i Helenki - córki Stanisława Wyspiańskiego)

- "Wesele" (reżyseria Maja Kleczewska, premiera 16. 03.2024, Teatr im. Juliusza
Słowackiego w Krakowie. Rola Racheli)

- "Ocalone" (tekst- Piotr Rowicki; reżyseria - Maja Kleczewska; premiera 30.09.2024, Dom Spotkań z Historią w Warszawie. Rola Ireny K.)

Przed uzyskaniem stopnia doktora w latach 2004 - 2023 zagrała role w spektaklach teatralnych, między innymi: Nastieńkę w "Białych Nocach Fiodora Dostojewskiego" (reżyseria Gienadij Trostaniecki; Teatr im. Adama Mickiewicza w Częstochowie, premiera [12.VI.2004r](#)), Olgę w "Trzech siostrach" Antoniego Czechowa (reżyseria - Julka Wiktorianańska, Teatr Dramatyczny im. Jerzego Szaniawskiego w Wałbrzychu, premiera [24.IX.2006 r](#)), od 2012 r związana z formacją teatralną Michała Walczaka Pożar w Burdelu, polskim kabaretem polityczno-literackim poruszającym aktualne tematy życia politycznego i wydarzeń społecznych. Pani Agnieszka Przepiórska grała tam role: Dzikiej Agnes, HGW, Samotnej Matki i kochankę Burdeltaty. Formacja nawiązująca do tradycji kabaretu literackiego była znana szerokiej rzeszy widzów w całej Polsce.

Aktorka jest laureatką wielu nagród, wymienię tylko kilka: w 2005 w Gdańsku na VII Festiwalu Sztuk Autorskich i Adaptacji "Widowisko" za rolę Nastieńki w "Białych Nocach" wg Fiodora Dostojewskiego w Teatrze Rites de Passage w Warszawie, 2012 na XIV Festiwalu Dramaturgii Współczesnej " Rzeczywistość przedstawiona" nagroda za rolę i Grand Prix Festiwalu za " I będę święta" (reżyseria Piotr Ratajczak Teatr Konsekwentny Warszawa). Monodram ten był obsypany nagrodami festiwalowymi: we Wrocławiu na 41.OFTJA w 2012, w Olsztynie na I Warmińskich Spotkaniach Teatrów Jednego Aktora SOLO w 2013, w Toruniu na XXVIII Toruńskich Spotkaniach Teatrów Jednego Aktora w 2013. Kolejne nagrody: za kreację w "Tato nie wraca" na 20. Ogólnopolskim Konkursie na Wystawienie Polskiej Sztuki Współczesnej w 2014 r., wyróżnienie za rolę w "Ginczanka. Przepis na prostotę życia" na Kaliskich Spotkaniach Teatralnych w 2021 r. Nagrodę im. Aleksandra Zelwerowicza za wkład w rozwój monodramu biograficznego, za rolę Barbary Sadowskiej w przedstawieniu " W maju się nie umiera. Historia Barbary Sadowskiej w 2023 r.

Monodram jest najważniejszą formą twórczości habilitantki. Jej aktorskie interpretacje są wiarygodne i wstrząsające. "Agnieszka Przepiórska dokonuje na scenie rzeczy niebywalej.(...)Chwyta widzów za gardła(...) A widz przeżywa narastające napięcie , czuje ucisk gardła i energię, którą Przepiórska emanuje na całej przestrzeni." (Krzysztof Ratnicyn.,<http://kultura.wp.pl/>)

Aktorka w autoreferacie habilitacyjnym zwierza się: " obecnie teatr stał się dla mnie przede wszystkim sposobem komunikowania się ze światem i jego rozpoznawaniem. Poprzez sztukę nie tylko wyrażam idee, ale również odczytuję świat wokół, jego napięcia, przemiany i zmiany ciężkości(...). Teatr odzyskał niezwykle ważną dla mojej zawodowej egzystencji, w pełni autentyczną i naturalną moc sprawczą."(cytat z pracy).

Pierwsze wskazane dzieło, to " W maju się nie umiera. Historia Barbary Sadowskiej" Piotra Rowickiego w reżyserii Anny Gryszkówny (premiera 14 maja 2023 r. w Domu Spotkań z Historią"). Matka Grzegorza Przemyka, tragiczna bohaterka i matka ofiary milicji reżimu komunistycznego, staje się w monodramie Agnieszki Przepiórskiej (nie tylko z inspiracji twórczością Marii Janion), matką - symbolem, matką zawierającą w sobie pokolenia kobiet, a jednocześnie matką z krwi i kości, opozycyjną poetką cierpiącą po stracie syna. Dramaturgia Rowickiego pomaga aktorce budować postać od strony historycznej i psychologicznej razem. Warstwa przywoływanych wspomnień wtapia się w wydarzenia życiorysu Sadowskiej trudne dzieciństwo, wojnę i bezwzględne czasy powojennego komunizmu. Natrętna wyliczanka francuska łączy czasy dzieciństwa bohaterki i dzieciństwa jej ukochanego syna. Prosta, ascetyczna scenografia potęguje dramatyzm opowieści - dwa szpitalne krzesła i przypisane miejsca: jedno Barbary, a drugie Grzegorza z wiszącą męską kurtką, którą w zakończeniu zboleła matka założy. Habilitantka poddaje się pomysłom reżyserki i autora tekstu lawirując między cytatami z literatury (m.inn. Rollinsonowej z Dziadów A.Mickiewicza, modlitw do Matki Boskiej, czy wiersza Juliusza Słowackiego "Do Matki"), a monologami Sadowskiej wchodząc w kolejne sytuacje sceniczne z emocjami napiętymi do granic ludzkiej i aktorskiej możliwości. Nie gra ponad miarę, wszystko to jest niezwykle wyważone i podporządkowane formie. Mistrzostwo w utrzymaniu koncentracji i perfekcyjne przechodzenie do kolejnych wątków opowieści daje nie tylko wiarygodność postaci,

ale także wybitne osiągnięcie aktorskie. Spektakl “ W maju się nie umiera” - pisze habilitantka - stał się dla mnie dowodem na to, jak istotne jest pozostawanie blisko siebie i swoich wartości(...). To doświadczenie utwierdziło mnie w przekonaniu, że autentyczność i determinacja w opowiadaniu historii, które uważam za ważne, są fundamentem mojej pracy artystycznej (cytat z pracy). Wrażenie na mnie zrobiła scena pokazywana z perspektywy grobowego spojrzenia i rzucanie piasku na trumnę. Żałuję, że nie widziałam tego spektaklu na żywo.

W autoreferacie, w rozdziale “Sprawczość jako kluczowy element decyzji zawodowych” dr Przepiórska pisze: “ Uważam, że aktor który wybiera niezależną drogę artystyczną powinien mieć możliwość bycia osobą decyzyjną w procesach twórczych. Oznacza to zdolność do samodzielnego wyboru tematów, inicjowania współpracy z producentami i reżyserami oraz stawania się spiritus movens działań artystycznych”.

Aktorka w odniesieniu do tej idei opisuje współpracę z Agatą Dudą Gracz przy przedstawieniu” Proszę Państwa, Wyspiański umiera”, gdzie została obsadzona w trzech rolach: Teodory Pytko, Wandy Siemaszkowej i Helenki - córki Wyspiańskiego.

Zmaganie z materiałem i wpisanie się w formę narzuconą przez reżyserkę było dla Przepiórskiej jak pisze “lekcją odpowiedzialności za siebie i za swoje miejsce w procesie twórczym.”

Dr Agnieszka Przepiórska - Frankiewicz w kolejnym teatralnym spotkaniu, tym razem z Mają Kleczewską przy “Weselu ” Stanisława Wyspiańskiego, pracuje nad rolą Racheli. “Praca z Mają Kleczewską była dla mnie doświadczeniem przełomowym, które wyrwało mnie z poczucia samozadowolenia i pewności siebie” - pisze.

Oglądając materiał spostrzegłam ogrom pracy, który habilitantka włożyła w kreację postaci. Od dziewczęcej naiwności w początkowych sekwencjach przedstawienia i próby integracji z bawiącymi się na weselu gośćmi, przez wyraźnie zaznaczoną odmiennność w monologu mówionym w jidysz, po ostatnią scenę z Poetą, w której Rachela w zakrwawionej, jak po gwałcie halce z krótko obciętymi włosami gra ofiarę holokaustu. Karkołomne zadanie postawione przez reżyserkę, w interpretacji aktorki

ma siłę cyklonu. Postać z Wyspiańskiego nabiera uniwersalnych mocy wzbogaconych o przeczucia i wiedzę z innych wymiarów.

Kolejnym dziełem artystycznym dr Agnieszki Przepiórskiej wskazanym do oceny habilitacyjnej są „Ocalone”, monodram Piotra Rowickiego w reżyserii Mai Kleczewskiej. W autoreferacie autorka opisuje proces powstawania przedstawienia opartego o historię kobiet z warszawskiego Zieleniaka z 1944 roku. Autor tekstu współpracując z twórczyniami spektaklu buduje dramat wokół jednej bohaterki, Ireny mieszając wątki i czas. Widzimy staruszkę, która zmienia się w dziewczynkę, potem zakochaną kobietę, by wrócić do czasów powojennych i uroczystości odsłonięcia pomnika. Spektakl jest wstrząsającym studium cierpienia kobiet uwięzionych wokół Zieleniaka, gwałconych, torturowanych i zabijanych w działaniach wojennych.

Oglądałam to przedstawienie na ostatnim Festiwalu Sztuk Przyjemnych i Nieprzyjemnych w Łodzi. Dr Przepińska używa całego arsenału środków aktorskich: fantastycznej pracy ciała w kondycji fizycznej sportowca, znakomitego posługiwania się słowem, ale przede wszystkim wprost niewiarygodnym skoncentrowaniem na prowadzeniu postaci. Konsekwentne, ascetyczne prowadzenie reżyserki podbija jeszcze intensywność przekazu dramatycznego i przenikliwy tragizm postaci Irenki K. Historia kobiet z Zieleniaka bestialsko gwałconych przez rosyjskich hitlerowskich kolaborantów została opowiedziana i przeżyta na scenie przez Agnieszkę Przepińską w sposób poszerzający granice aktorstwa i odkrywający intymne terytorium człowieka.

Habilitantka jest wykładowczynią Akademii Sztuk Teatralnych im. Stanisława Wyspiańskiego w Krakowie, pracuje na Wydziale Tańca w Bytomiu. Lata praktyki zawodowej pozwoliły jej wypracować i wdrożyć w pracę ze studentami metodę autorską Art & Flow polegającą na „integracji medytacji prowadzonej z procesem budowania roli, łącząc rozwój osobisty aktora z kreacją postaci scenicznej” (cytat z autoreferatu str.25). Poszerzanie kompetencji pedagoga o nowe badania psychologii i teorię poliwalną odkrywa studentom szerokie spektrum analizy zachowań człowieka, a tym samym postaci scenicznej.

Agnieszka Przepińska - Frankiewicz znalazła się w 2023 r. na liście 100 Najbardziej Wpływowych Kobiet „Forbes Women Polska”, była nominowana do tytułu

Superbohaterki Wysokich Obcasów w tymże samym roku. Mistrzynie “ herstorii “ odkryła i poszerzyła język artystyczny monodramu, jest aktorką nieobawiającą się wchodzenia w bardzo trudne tematy, aż do granic możliwości emocjonalnych. Niełatwa kariera sceniczna dr Agnieszki przepiórskiej - Frankiewicz, upór w dążeniu do celu, jej osobowość artystyczna i wybitne osiągnięcia stawiają ją w gronie najlepszych polskich współczesnych aktorów. Habilitantka wciąż się rozwija, poszukuje nowych dróg, wyciąga na światło dzienne niewygodne ludzkie życiorysy, po mistrzowsku rozgryza osobowości i charaktery swoich bohaterek, tym samym wracając je do życia i dając im prawo wypowiedzi. Jest artystką i pedagogką, którą z podziwem rekomenduję, bo: osiągnięcia artystyczne i pedagogiczne dr Agnieszki Przepiórskiej - Frankiewicz wnoszą znaczący wkład w rozwój dziedziny sztuki, dyscypliny sztuk filmowych i teatralnych. Dlatego zgodnie z art.219 ust.1 pkt 2 i 3 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawa o Szkolnictwie Wyższym i Nauce, popieram wniosek o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie Sztuk Filmowych i Teatralnych.

dr hab. prof.PWSFTviT Małgorzata Flegel